

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายภูซังค์ ไทรเล็กทิม
 ๒. เลขประจำตัวประชาชน
 ๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๓๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
โทรศัพท์ ๐๘๔-๘๐๒๘๗๘๔ Facebook สท.เก่ง ภูซังค์ ไทรเล็กทิม Line ๐๘๔-๘๐๒๘๗๘๔
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๗
 ๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
 ๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถานบันการศึกษา โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
คณะ/สาขาวิชา-.....
 ๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ...สมาชิกสหภาพเทศบาลเมืองจอมพล.....
 ๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๓๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี
 ๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘
- ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)**
๑. สินค้าหลัก มันสำปะหลัง
 ๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๒ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ๒.๑ แปลงมันสำปะหลัง หมู่ ๘ ตำบลจอมบึง
 - ๒.๒ แปลงมันสำปะหลัง หมู่ ๙ ตำบลรางบัว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานที่ ๑ การปรับปรุงบำรุงดิน

ฐานที่ ๒ การจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า

ฐานที่ ๓ เกษตรทฤษฎีใหม่

ฐานที่ ๔ การประมง (เลี้ยงปลา)

๔.หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมักและปุ๋ยอินทรีย์
๒. การลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการผลิตมันสำปะหลัง เช่น การลดการใช้สารเคมี โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ใช้สารชีวภัณฑ์ ร่วมกับใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน การคัดเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง
๓. เกษตรทฤษฎีใหม่
๔. การประมง (เลี้ยงปลา)

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง
๒. เกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุนการผลิต
๒. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
๓. การเชื่อมโยงตลาด

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการผลิตมันสำปะหลัง เช่น การลดการใช้สารเคมี โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ใช้สารชีวภัณฑ์ ร่วมกับใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน การคัดเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

กระบวนการจัดทำแผน ศพก. จะเน้น “การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน” เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทชุมชน มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนและร่วมวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้การจัดทำแผน ศพก. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน โดยอาศัยข้อมูลจากเกษตรกรและสมาชิกในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับวางแผนพัฒนาศูนย์ต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตามนโยบายกรมส่งเสริมการเกษตร ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ ดังนี้

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ คือ อยากทำการเกษตรเพื่อเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรได้นำไปปฏิบัติ เช่น การปรับเปลี่ยนจากการใช้แรงงานคนมาใช้เครื่องจักร และลดการใช้สารเคมีลงโดยการหันมาใช้เครื่องจักรขนาดเล็กแทน เช่น การทำร่องปลูกมันสำปะหลัง การกำจัดหญ้าและวัชพืช การใส่ปุ๋ย และลดการใช้แรงงานคน เพื่อช่วยในการลดต้นทุนและเป็นการยกระดับการปลูกมันสำปะหลังในการ

นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ในขั้นตอนการทดลอง หากประสบผลสำเร็จจะมีการขยายผล และให้คำแนะนำไปยังเกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อไป

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เนื่องจากการทำการเกษตรในปัจจุบันประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง และขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการทำการเกษตร โดยศึกษาแนวทางการทำการเกษตรจากประเทศญี่ปุ่น

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ในการทำการเกษตรของตนเองจะอาศัยการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลาเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง โดยค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต มีการสังเกต – จัดบันทึกข้อมูล ที่สำคัญต้องมีความขยันและอดทน มีความตั้งใจในการทำการเกษตรเพื่อหาเทคนิคที่เหมาะสมให้กับตนเองเพราะสภาพพื้นที่ในการทำการเกษตรจะแตกต่างกัน ซึ่งจะสามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ผลผลิตที่ได้ก็มีคุณภาพตามมา และต้องมีการศึกษาความต้องการของตลาดเพื่อสามารถวางแผนการปลูกพืชให้สอดคล้องกัน เป็นการป้องกันราคาผลผลิตตกต่ำได้ด้วยอธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอนวิธีการอย่างละเอียด)

ทำการเกษตรเพื่อเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรได้นำไปปฏิบัติ เช่น การปรับเปลี่ยนจากการใช้แรงงานคนมาใช้เครื่องจักร และลดการใช้สารเคมีลงโดยการหันมาใช้เครื่องจักรขนาดเล็กแทน เช่น การรื้อร่องปลูกมันสำปะหลัง การกำจัดหญ้าและวัชพืช การใส่ปุ๋ย และลดการใช้แรงงานคน เพื่อช่วยในการลดต้นทุนและเป็นการยกระดับการปลูกมันสำปะหลังในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) มันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๓๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า มันสำปะหลัง มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๘ ของนายภูษงค์ ไทรเล็กทิม

รายการ	นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
ไถตะ	๗๐๐			
ไถยกร่อง (กรัมเบอร์)	๗๐๐			
ค่าซีไก่อ	-			
พันธุ์มันสำปะหลัง	๓๐๐			
ปลูก (คนปลูก)	๓๐๐			
ยาคุมวัชพืช (๑ ครั้ง)	๑๕๐			
ยาฆ่าวัชพืช (๒ ครั้ง)	-			
ปุ๋ยผสมใช้เอง (๒ ครั้ง)	๘๐๐			
ค่าน้ำมัน	๖๐			
ฮอร์โมน ๓ ครั้ง/ปี	๑๕๐			
กำจัดหญ้า (ใช้รถไถเล็กกลบ) ๒ ครั้ง	๑๒๐			
ค่าแรงเก็บเกี่ยวต่อไร่	๑,๒๐๐			
ค่ารถชุด	๓๐๐			
ค่าขนส่ง	๕๒๐			
ค่าบริการ	-			
ค่าเช่า	๗๐๐			
รวม	๖,๐๐๐			

รวมต้นทุนการผลิต๖,๐๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๔,๙๐๐.....บาท/ไร่

*** รายได้คำนวณจาก (ราคามันสำปะหลังตันละ ๑,๔๐๐ บาท ผลผลิตเฉลี่ย ๓.๕ ตัน/ไร่)

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ขายหัวมันสำปะหลัง.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๓๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

เนื่องจากมันสำปะหลังเป็นพืชไร่ มีอายุการเก็บเกี่ยว ๘ – ๑๒ เดือน จึงมีการวางแผนการผลิตให้มีการเก็บเกี่ยวได้ทุกเดือนหรือสองเดือน โดยการปลูกเป็นรุ่น ๆ

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง คือ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น คือ เป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ได้นำไปปฏิบัติ

และขยายผลสู่ชุมชนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ในการทำกิจกรรมการเกษตรได้มีการนำ BCG Economy Model มาใช้ใน ศพก. โดยมีการลดการใช้สารเคมีลงโดยการหันมาใช้เครื่องจักรขนาดเล็กแทนในการกำจัดวัชพืชในแปลงมันสำปะหลัง เช่น การทำร่องปลูกมันสำปะหลัง การกำจัดหญ้าและวัชพืช การใส่ปุ๋ยในการปลูกมันสำปะหลังจะไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากวัสดุในแปลงจะมีการไถกลบและย่อยสลายเป็นปุ๋ยภายในแปลงโดยไม่มีการเผาทำลาย เมื่อนำมาวิเคราะห์ BCG Value Chain มันสำปะหลัง ได้ดังนี้

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยใช้เครื่องจักรกำจัดวัชพืช

๒) ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และเกษตรทฤษฎีใหม่

เน้นการผลิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายฤชงค์ ไทเร็กทิม เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ ซึ่งพืชหลัก คือ มันสำปะหลัง และเกษตรกรส่วนใหญ่ในอำเภोजอมบึงปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ต้นทุนการผลิตสูง การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และพื้นที่เพาะปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น ทำให้ผลผลิตที่ได้รับมีปริมาณน้อยและคุณภาพต่ำ ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงมีความคิดที่จะทำการเกษตรเพื่อลดต้นทุนและแก้ปัญหาให้เกษตรกรในพื้นที่ จึงได้มีการทำแปลงสาธิต เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอด

ความรู้ทางด้านการจัดการเกษตรที่ครบวงจร สามารถเป็นที่ศึกษาดูงานของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้

ได้มีการบริหารจัดการ ดังนี้

- ๑) มีการวางแผนการผลิตมันสำปะหลังเพื่อตัดวงจรการระบาดของแมลงศัตรูพืช เนื่องจากที่ผ่านมาพบการระบาดของแมลงหนอนทวงในมันสำปะหลังและอ้อยจำนวนมาก ในพื้นที่อำเภอจอมบึง จึงมีการไถตากดินก่อนปลูกหลายๆ รอบ เพื่อทำลายไข่และตัวอ่อนของแมลง
- ๒) การลดต้นทุนด้านปัจจัยการผลิต เป็นคนที่หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอในเรื่องการลดต้นทุน เน้นการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปุ๋ยส่งตัด และเป็นคนช่างสังเกตจึงนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับพื้นที่การเกษตรของตนเองจนประสบความสำเร็จ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจได้ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- ๓) สามารถเป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ การจัดการแปลงที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่าง สาธิตและฝึกปฏิบัติเป็นแปลงที่มีการผลิตตามฤดูกาลผลิต เพื่อเป็นแปลงต้นแบบให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นายภูซงค์ ไทเร็กทิม มีความสามารถในการสื่อสารและการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผ่านการอบรม และการประชุมที่ต้องมีการแสดงความคิดเห็นมาหลายเวที รวมทั้งการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานด้านการปลูกมันสำปะหลัง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

นายภูซงค์ ไทเร็กทิม ได้มีการนำความรู้ในเรื่องการวางแผนการผลิตมันสำปะหลังเพื่อตัดวงจรการระบาดของแมลงศัตรูพืช การลดต้นทุนด้านปัจจัยการผลิต เน้นการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปุ๋ยส่งตัด สมาชิกจึงนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับพื้นที่การเกษตรของตนเองจนประสบความสำเร็จ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจได้ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจได้ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก.อำเภोजอมบึง มีการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร ดังนี้

- มีฐานเรียนรู้ทางวิชาการ พร้อมเกษตรกรที่มีความรู้เป็นวิทยากรประจำฐานเรียนรู้ มีความพร้อมในการศึกษาดูงาน

- มีข้อมูลประจำศูนย์เรียนรู้ เอกสารวิชาการ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. และเครือข่ายในอำเภอ

แปลงเรียนรู้ : แปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ นายภูซังค์ ไทเหล็กทิม หมู่ที่ ๘ ตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายสู่ชุมชนใกล้เคียง

๑) เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปลูกมันสำปะหลังที่มีการวางแผนการผลิตเพื่อตัดวงจรการระบาดของแมลงศัตรูพืชจาก ศพก. ที่เป็นต้นแบบ

๒) สามารถลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

มีการขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ ในชุมชน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
นายภูซงค์ ไทเรเล็กทิม เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำการเกษตร สามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีแก่ผู้อื่นให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีภาวะความเป็นผู้นำ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีทักษะองค์ความรู้สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบอย่างแท้จริง ทั้งยังมีจิตอาสาในการพัฒนาชุมชน โดยการเข้าไปมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาในชุมชนจนเป็นที่ยอมรับ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ศพก. อำเภोजอมบึง จัดตั้งขึ้นเมื่อปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย ในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนที่เกิดจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี นายภูษงค์ ไทเร็กทิม เป็นประธานศูนย์ มีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ ดังนี้

- ๑) สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรจากประสบการณ์จริงของตนเองให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน
- ๒) เป็นเกษตรกรต้นแบบให้กับเกษตรกรได้ สามารถลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต มันสำปะหลัง
- ๓) ร่วมประชุมกับหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้รับทราบ พร้อมกับเป็นผู้สะท้อนปัญหาให้กับเกษตรกรในอำเภोजอมบึง ในการนำปัญหาด้านการเกษตรเข้าร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญห

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การได้ดำเนินงานเป็นศูนย์เรียนรู้ ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจที่ความรู้ของตนเองเป็นประโยชน์ มีโอกาสช่วยเหลือชุมชน เกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาตัวเองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

- ๑) มีส่วนสำคัญในการนำพาความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ สู่ชุมชน ต่อยอดการผลิตให้มีคุณภาพสูงขึ้น เกิดผลผลิตที่ตอบโจทย์ตลาดมากขึ้น ส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง
- ๒) ได้รับโอกาสเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์จริงในการทำเกษตรสมัยใหม่ แนะนำแนวทางแก้ไขปัญห
- ๓) ศพก. เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายเกษตรกร ทำให้เกิดความสามัคคี ส่งเสริมการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน
- ๔) เมื่อเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชุมชน รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จนี้

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
 - เป็นผู้นำต้นแบบด้านการเกษตร ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์จริง และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้แก่เกษตรกรในชุมชน สร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงสู่เกษตรกรรุ่นใหม่และเสริมสร้างความมั่นใจให้สมาชิกในศูนย์ได้กล้าทดลองสิ่งใหม่
 - เป็นผู้นำต้นแบบด้านการเกษตร ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์จริง และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้แก่เกษตรกรในชุมชน สร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงสู่เกษตรกรรุ่นใหม่และเสริมสร้างความมั่นใจให้สมาชิกในศูนย์ได้กล้าทดลองสิ่งใหม่
 - การประสานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน

- เป็นผู้ผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การปรับตัว และการนำวิธีการผลิตที่เหมาะสมมาปรับใช้ในพื้นที่ สร้างความยั่งยืนทั้งการผลิตและชุมชน

๒) การมีจิตอาสาและการเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- เป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรและเยาวชนในชุมชนในเรื่องความเสียสละ ความตั้งใจจริง และการทุ่มเทเวลาอย่างเต็มที่เพื่อปรับปรุงและผลักดันศูนย์สู่ความสำเร็จร่วมกัน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายภูษงค์ ไทรเล็กทิม ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการอุทิศตนและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนเกษตร โดยความเสียสละนี้แสดงออกผ่านการทำงานที่ไม่หวังผลตอบแทนส่วนตัว แต่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความเข้มแข็งในชุมชนอย่างยั่งยืน ทำให้ชุมชนมีความสามัคคีและเข้มแข็ง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำทุกอย่างด้วยใจ ให้ชุมชนและเกษตรกร”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

๑.๑ นายณรงค์ แสงจันทร์	ตำแหน่ง เกษตรอำเภोजอมบึง
๑.๒ นางสาวยุพิน บุญยง	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๓ นางสาววาสนา ไทยถาวร	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๔ นางสาวพจนีย์ เฮงชัยโย	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๕ นายอนุรักษ เลิศลอยปัญญาชัย	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๖ นางสาวปาณิสรา ธนศุภวิมล	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๗ นายคณศ ใจเก่งกาจ	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๘ นางสาวจิตาภา วรรณขำ	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ใช้วิธีการถอดบทเรียนจากเกษตรกรผู้นำ โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ การสัมภาษณ์ และการทำแผนผังความคิด โดยมีกระบวนการดังนี้

- ๒.๑ กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะถอดความรู้
- ๒.๒ ประชุมเพื่อทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อม และแบ่งหน้าที่การถอดบทเรียน
- ๒.๓ ชักถามเกษตรกรต้นแบบ และผู้ร่วมดำเนินงานตามประเด็นที่กำหนด เพื่อดึงความรู้

ประสบการณ์ และมุมมองเชิงลึก

๒.๔ จัดทำ Mind map ของหัวข้อความรู้ที่จะถอดบทเรียน (ซึ่งจะมีทั้งหัวข้อความรู้หลักและความรู้ย่อย ๆ)

๒.๕ ดำเนินการถอดบทเรียน เพื่อให้ได้เทคนิค เคล็ดลับที่ทำให้การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนประสบความสำเร็จ

๒.๖ สรุปผลและจัดทำรายงานการถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

การให้ข้อมูลเกษตรกรเริ่มต้นแบบบางหัวข้อยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากช่วงเวลาการถอดบทเรียนยังไม่ถึงช่วงเวลาการเก็บเกี่ยว

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.